

OPGAVE I TEORETISK PÆDAGOGIKUM 2011

TEMA 1:

Fagligt samspil

En af de helt centrale tendenser i gymnasireformen i 2005 var ønsket om en styrkelse af samarbejdet mellem fagene. Således lyder det i uddannelsesbekendtgørelsens stk. 2. for de gymnasiale uddannelser¹:

"Formålet med uddannelsen er at forberede kursisterne til videregående uddannelse, herunder at de tilegner sig almindelig viden og kompetencer gennem uddannelsens kombination af faglig bredde og dybde og gennem samspillet mellem fagene."

Baggrunden for ønsket om at styrke det faglige samspil var bl.a. en erkendelse af, at behovet for at kunne kombinere indsigter fra forskellige fag var blevet en nødvendig kompetence, og at dette behov ikke i tilstrækkeligt omfang blev imødekommet. Flemming Schmidt, daværende medlem af formandskabet for udarbejdelsen af læreplan i almen studieforberedelse, spidsformulerer dette synspunkt på følgende måde:

*"En vigtig del af de senere års uddannelsespolitiske dagsorden har været bestræbelserne på at bringe gymnasiets fag ud af deres delvis selvvalgte, delvis strukturelt bestemte isolation og få dem til at indgå i dialog med hinanden om fællesfaglige og overfaglige spørgsmål. I modsat fald vil fagligt snæversyn komme til at stå i vejen for elevernes tilegnelse af viden og kompetencer. Sag må prioriteres over fag, som docent Hans Fink har formuleret det."*²

Samspillet antager forskellige former. AT, AP og NV i stx, studieområdet i htx og hhx, naturvidenskabelig faggruppe og kultur- og samfundsvidenskabelig faggruppe i hf er eksempler på et ret stramt organiseret fagligt samspil, hvorimod fx basisgrammatikkurser i hf, samarbejde mellem oldtidskundskab og religion i stx og samarbejdet mellem fagene i studieretningerne er løsere organiseret.

Uanset hvordan det faglige samspil er struktureret, stiller det nye krav til undervisningen og til lærerrollen. At opgaven ikke har været ligetil at løse, konkluderer Sten Beck i Gymnasieskolen, og han

¹ Undtagen bekendtgørelse for hf tilrettelagt som enkeltfagsuddannelse. Men her omtaler stk. 3.4 i læreplanerne for fagene muligheden for samarbejde med andre fag.

² Uddannelse 8/2004

fortsætter: ”Læringsmæssigt bevæger man sig fra det enkle til det mere komplekse, når man sætter flere fag i spil, organisatorisk kompliceres lærerens arbejde, når flere lærere skal arbejde sammen – og når tværfagligheden kombineres med projektarbejde, hvilket jo ofte er tilfældet, føjes der en arbejdsform til det i forvejen komplekse, som kræver ikke så få personlige kompetencer hos de involverede”.³ Endvidere forudsættes det, at læreren kan formulere sig eksplicit om sit fags metoder og er villig til at nytolke fagets kernefaglighed, når det faglige samspil kræver det.

En EVA rapport konkluderede i 2008 på en undersøgelse af elevernes syn på fagligt samspil i AT og i studieområdet: ”Eleverne er i mange tilfælde glade for de tværfaglige emneforløb og har oplevet at fagenes samspil har givet ”noget ekstra” ud over den traditionelle undervisning, men de er ofte usikre på målene med dem. De fornemmer at lærerne har en bagvedliggende tanke med det faglige samspil som ikke ”brænder igennem” hos dem. Her er der altså også behov for at lærere sætter tydelige ord på – både når det drejer sig om formålet med det enkelte forløb og om hvordan forskellige faglige vinkler og metodiske tilgange kan belyse et emne.”⁴

Der er siden reformens ikrafttræden blevet arbejdet intenst med de mere stramt strukturerede former for fagligt samspil som AT, kultur- og samfundsfaggruppen, studieområdet osv., og mange skoler har fundet frem til en tilfredsstillende form. Men der findes stadig frustrationer både på elev- og lærersiden, så der er brug for fortsat udvikling på dette område.

Med hensyn til det løsere organiserede faglige samspil indenfor studieretningerne, så er det mange steder mindre udviklet, og det er her undervisningsministeriet nu opfordrer til, at man retter sit fokus. Ønsket er at fagene tager ”farve” af de fag de samarbejder med. Således formuleret af Bjørn Grøn, fagkonsulent for almen studieforbereelse: ”Det kræver også, at læreren har bevidsthed om, hvor han underviser. Hvis en matematiklærer f.eks. først underviser i en klasse med én studieretning og derefter i en klasse med en anden studieretning, så skal han være bevidst om, hvad det er for en studieretning, han går ind i. Og hvad det betyder for, hvor eleverne er i de andre fag.”⁵

Du skal formulere et problem indenfor temaet fagligt samspil. Din problemformulering skal afgrænse og fokusere på et eller flere aspekter ved dette tema, som de f.eks. er formuleret ovenfor. Med udgangspunkt i dit valgte problem skal du analysere og vurdere et kortere eller længere undervisningsforløb, hvor dit fag indgår i et fagligt samspil

³ Gymnasieskolen 03/2007

⁴ <http://www.eva.dk/e-magasinet-evaluering/evaluering-marts-2008/gymnasierformens-nyskabelser-svaert-samspil-mellem-maal-og-indhold-i-fagene>

⁵ Gymnasieskolen 18 / 2010

med andre fag, og hvor formålet overskrider rent særfaglige mål. Forløbet kan være planlagt eller gennemført. Det skal tænkes ind i den samlede progression i udviklingen af elevernes studiekompetence gennem uddannelsen.

Begrund de didaktiske og pædagogiske valg, der er foretaget, såvel teoretisk som praktisk. Se i øvrigt om krav til opgaven i Studieordning for Uddannelsen i teoretisk pædagogikum⁶.

6

http://static.sdu.dk/mediafiles//Files/Om_SDU/Institutter/Ifpr/Paedagogikum/Studieordningpaedagogikum09.pdf